

atteliér

časopis študentov Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave

Ukrajina medzi nami

Україна між нами

príbehy našich študentov | novinári vo vojne | ako pomôcť

05 | marec 2022 | 19. ročník

DATABÁZA PRORUSKEJ PROPAGANDY

Polícia Slovenskej republiky zverejnila databázu webov a účtov na sociálnych sieťach, ktoré svojim obsahom podporujú prokremelskú propagandu. V tejto súvislosti sa odvoláva na **Trestný zákon**.

Zoznam nie je z taktického hľadiska úplný.
Niektoré osoby na ňom neboli uvedené zámerne, aby nezistili, že sa proti nim začalo konať.

WEBSTRÁNKY

Zoznam je platný k dňu 22. 3. 2022
a pravidelne ho aktualizujú.

slobodnyvysielac.sk	cz.sputniknews.com
cz24.news	badatel.net
slovanskenoviny.sk	skspravy.sk
srspol.sk	aeronet.news
pravdaoukrajine.wikidot.com	infovojna.bz
infovojna.sk	archa21.sk
tadesco.blogspot.com	torden.sk

FACEBOOK

ÚČTY

Televízia Jánošík	Reštart SR
Ibrahim Maiga	TV VIVA ROMA –
NoComment.sk	Dezider Horváth
IneNoviny.sk	Svetlo do tmy
Armáda Ruskej Federácie	S4 – illumináti
Marek Soun	Zaujímavosti Slovenska
Martin Jakubec	AntiKiska
Bádatel'	Prečo médiá mlčia
Zdrojj	BRAT za BRATA

SKUPINY

Priatel'ia Ruska
Priatel'ia Ruska a národov ZSSR
Celoslovenský občiansky snem – Pán občan
S.O.S Sloboda Občanov Slovenska 2
Volím Harabina
NIE EÚ! ÁNO RUSKO!
Priatel'ia ruského národa
Slováci, nesmú nám tu vládnuť skorumpované médiá! Preč s médiokraciou!

redakcia

šéfredaktorka

Šimona Tomková

redaktori

Beáta Čúzyová
Lenka Šamajová
Erik Šiška
Katarína Borovská
Adriana Brňáková
Bernadetta Čaranová
Natália Stašíková
Michaela Hlaváčová
Michaela Orechovská
Viktória Révajová
Katarína Rendošová
Filip Mazák
Karin Popovcová

editori

Ivan Janiga
Nikola Capeková
Daniela Lesáková
Patricia Prašovská
Mária Šmilňáková

šéfgrafička

Svetlana Zacharová

grafici

Jakub Luliak
Patrik Friedmann
Daniela Bašteková
Beáta Špaková
Klaudia Racenbergerová
Matúš Kandalík
Tamara Številová
Mária Marková
Henrieta Páleníková
Karin Štibráva
Lucia Bakusová
Laura Skalošová

sociálne médiá

Lucia Gajdošová
Simona Matúšková

fotografky

Katarína Hrbková
Radoslava Motolová
Sandra Struhárová

Bez demokracie

by ani naša redakcia nemala zmysel a naša práca by neexistovala. Demokraciu si nacvičujeme na každej porade, keď slobodne diskutujeme o tom, čo sa dostane do časopisu a na web. Atteliér 20 rokov nezmenil farby. Dnes je modro-žltý, lebo v tejto chvíli nie je nič dôležitejšie ako mier. Nikto nám to nediktuje a doteraz nikomu z nás ani nenapadlo, čo by sa stalo, keby diktoval. Počas pandémie sme si uvedomili, aké dôležité je zdravie. Teraz zisťujeme, že ani mier nie je samozrejímavý. Ak už boj, tak slovom, ak konflikt, tak argumentmi – to zastávame my, členovia redakcie časopisu Atteliér, pri pohľade

na naše malé stretnutia, aj na veľké medzinárodné strety. Preto nesúhlasíme s vojnou na Ukrajine. Myslíme na všetkých nevinných, ktorí pre ruskú inváziu akýmkoľvek spôsobom trpia. Obzvlášť súcitíme s našimi spolužiakmi a ostatnými členmi fakulty, ktorí pochádzajú z Ukrajiny.

Keď sa ohrozenie našich základných istôt dostane tak blízko, cítime, že ľuďom, ktorí ich už stratili, chceme pomôcť. Konflikt, do ktorého sme sa 24. februára prebudili, však nezačal zo dňa na deň. Fyzické boje sa odohrávajú za našimi hranicami, no to, čo ich umožňuje, má každý z nás doma. Nepravdivé informácie vyskakujú z webu, zo sociálnych sietí, počujeme ich v televízii aj z úst niektorých politikov. Lož nie je názor. Preto sa ako študenti masmediálnej komunikácie zaväzujeme nedať jej priestor a pomôcť aspoň týmto spôsobom.

Redakcia časopisu Atteliér

Šimona Tomková
ŠÉFREDAKTORKA | sefredaktor@attelier.sk

Titulná strana:

Autor: Patrik Friedmann

Časopis atteliér je študentským časopisom, ktorý vychádza každý mesiac na Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnave. V nutných prípadoch, ktoré sa odvíjajú od harmonogramu akademického roka, časopis vychádza ako dvojčíslo. Adresa redakcie: Fakulta masmediálnej komunikácie UCM, Skladová 691/3, 917 01 Trnava. Adresa univerzity: UCM, Nám. J. Herdu 577/2, 917 01 Trnava. Elektronické vydanie ISSN 1339-1410, tlačené vydanie ISSN 1336-9342. Uzávierka čísla bola 18.3.2022.

Uvádzame niektoré z nich, kompletný zoznam nájdete na facebook.com/hoaxPZ

Čítajte nás na:

attelier.sk

Ukrajinskí študenti Fakulty masmediálnej komunikácie UCM pripravujú správy v ukrajinčine pre televíziu TA3. Vysielajú každý pracovný deň o 18:20. Zdroj: TA3

08 novinári

Husár a Tóda vo vojne

14 študentka

rozhovor s Ruskou na UCM

18 študent

zážitky Yehora na Ukrajine

05 absolventka

Annin útek z Kyjeva

10 anketa

ukrajinskí študenti UCM

12 fotostrana

zhromaždenie v Trnave

16 hoaxy

ako funguje propaganda

20 ubytovanie

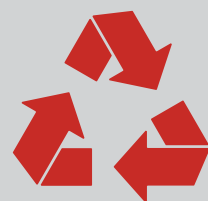
pedagóg ubytoval utečencov

22 pomoc

čo môžeme urobiť

Ateliér nájdete

v hlavnej budove UCM, v predajni kníh UCM, vo všetkých budovách FMK a v kaviarni Leháro na Františkánskej 18.

Recykláciou nášho časopisu prispievate k ochrane životného prostredia.

Kontakty

Pošlite nám vaše tipy, pripomienky či návrhy spolupráce.

redakcia@attelier.sk
sefredaktor@attelier.sk

Sledujte nás na Facebooku a Instagrame:

@attelierSK

@attelier_magazine

Utekla z Kyjeva: Absolútne netuším, čo Putin chce

Ľuďom prinášajú toľko bolesti a potom chcú, aby sme ich tu prijali? To nie je možné, hovorí absolventka FMK Anna, ktorá utiekla z Ukrajiny pred vojnou.

Keď sme sa naposledy rozprávali pre atteliér, bolo to pri oveľa pozitívnejšej príležitosti. Vtedy sme rozoberali tvoj príbeh, ako si sa dostala na Slovensko a následne aj do Kampusu na trnavskom Nádvorí. Teraz sme uprostred vojnového konfliktu, ako to zvládaš?

Neviem, či dokážem nájsť vhodné slová na túto otázku. Momentálne nie som doma a neviem, kedy a či sa tam vrátim. Všade okolo je totálna neistota, hoci som v bezpečí. Keďže normálne bývame na predmestí Kyjeva, pre spomínané bezpečie sme sa rozhodli na chvíľu presťahovať k staršej do Užhorodu. Aj napriek tomu, že tu je pokoj, krízu prežívame veľmi intenzívne.

„Odkedy ma zobudil hluk lietadiel a výbuchov, nepoznám iné pocity ako neistotu a smútok.“

Ako som už veľakrát hovorila, vojna na Ukrajine trvá osem rokov, odkedy Rusi zaútočili na Donbas a anektovali Krym. Vtedy sa to ale neriešilo tak veľmi, lebo nešlo o celú Ukrajinu. Konflikt bol pre mnohých z nás iba lokálny, teraz už je všade.

Kedy ste sa rozhodli, že musíte utiecť preč z Kyjeva?

Pôvodne sme nechceli odísť a opustiť svoj domov. Mali sme potrebné zásoby, úkryt a vieru, že naši vojaci odrazia útoky. Jediný, kto na to tlačil, bol otec. On najviac panikáril a vravel, že Rusi čoskoro dobyjú Kyjev a my už nebudeme môcť ujsť. Keď začali ľudia vo veľkom utekať, objavilo sa aj veľa zlodejov,

Minulý rok sa zúčastnila štipendijného programu Nádvorie Kampus.

ktorí vykrádali opustené domy a byty. Aj to bol jeden z dôvodov, prečo sme nechceli odísť. Až v určitý moment na nás doľahol zvláštny pocit, kedy sa človek prestane cítiť vo vlastnom dome v bezpečí. Vtedy nastal zlom a odišli sme.

Ako vyzerala cesta z Kyjeva?

Cestovali sme iba cez deň, pretože v noci bol zákaz. Prvá časť cesty smerovala do mesta Chmelnickij, kde sme chceli stráviť prvú noc. Hneď po príchode sa počas nášho obeda spustili sirény. Po evakuácii do úkrytu sme zhodnotili, že je nebezpečné tam zostať, preto sme pokračovali v ceste do Ivanofrankivsku. Tam sme mali prejsť u jedného známeho. Ten nám však pred

príchodom telefonoval, že aj u nich sa spustili sirény, preto máme čakať pred mestom.

Čo znamená spustenie sirén?

Sirény sa spustia, keď vzdušný priestor nad mestom nie je bezpečný. Zároveň nie vždy, keď znejú, nastane bombový útok. Vo veľkej časti prípadov býva zneškodnený. Sirény len zdôrazňujú neistotu, o ktorej som vravela. Ivanofrankivsk je vzdialený od slovenských hraníc iba približne 250 kilometrov. Je to západ Ukrajiny, o ktorom sa mnohokrát hovorí ako o bezpečí.

Mali ste tento pocit neistoty aj pred začiatkom vojny?

Presne týždeň pred jej začiatkom som nahrávala rozhovor do TA3, kde som hovorila, že Rusi určite nezaútočia. Aj napriek tomu, že sme mali zbalené záchranné balíčky, predstava, že by sa mohlo také niečo stať, bola úplne iracionálna. Ešte večer pred útokom sme s kamarátkou v pokoji popíjali víno. Odkedy ma zobudil hluk lietadiel a výbuchov, nepoznám iné pocity ako neistotu a smútok.

Ak by sme odhliadli od udalostí na Kryme, Donbase či protestoch na Majdane, nie je medzi Ukrajinou a Ruskom napätie už dlhšiu dobu?

Napätie trvá od čias Ruskej ríše až doposiaľ. Všetci vieme, čo robil Stalin Ukrajine, keď bola súčasťou Sovietskeho zväzu, či už Holodomor alebo pokusy na ľuďoch. Rovnako ako potlačanie čohokoľvek ukrajinského, potlačanie kultúry, jazyka, mediálnej cenzúry a diktatúry v rámci umenia. Rusku sa nikdy nepáčilo, že Ukrajina chce byť samostatná a jej národ slobodný. Putin doteraz

vraví, že neexistuje ukrajinský jazyk, že sme bratia a máme spoločný kultúrny priestor. To už je len pokračovanie utlačania z minulosti.

Myslíš, že podstata vojny stojí hlavne na znovuzjednotení Sovietskeho zväzu?

Ukrajina je veľmi bohatá na nerastné suroviny a na úrodnú pôdu. Čiže aj v tomto môžeme vidieť potenciálny cieľ.

Mal Putin premyslený dlhodobý plán dobytia Ukrajiny? Napríklad anexia Krymu alebo vyhlásenie samostatnosti Luhanskej a Doneckej republiky by mohli z dlhodobého hľadiska vyzeráť ako postupné ukrajuvanie si z územia.

V prvom rade musím zdôrazniť, že nie som odborníčka na vojnové konflikty. Veľmi by som chcela povedať, že to nie je racionálne, ale ako vieme, Rusko nie je racionálne celkovo. Všetko, čo sa momentálne deje, nemá logiku. Pokojne by sme mohli hovoriť, že udalosti, ktoré si spomenul, môžu byť súčasťou nejakého plánu. Ja však absolútne netuším, čo Putin chce. Neviem, čo je jeho cieľ, prečo sem poslal vojakov alebo ako to chce skončiť. Toľko bolesti prinášajú ľuďom a potom chcú, aby sme ich tu prijali? To nie je možné.

My sme okrem reálnej vojny na Ukrajine svedkami aj tej informačnej, ktorá je celosvetová prostredníctvom sociálnych sietí. Momentálne vidíme priame dôkazy vplyvu Ruska a jeho propagandy na Slovensku, avšak stále sa to nedá porovnať so situáciou, ktorá prebieha na Ukrajine.

Úprimne ma dnes pobavil komentár pod nejakým slovenským príspevkom na Facebooku, kde sa staršia pani opýtala, že prečo sme posledných osem rokov mlčali o vojne a nikde sa o nej nepísalo. Je to klasický argument proruský orientovaných ľudí. Najsmutnejšie na tom je, že tí, ktorí v Rusku žijú, by sa o vojne nikdy nedozvedeli aj napriek tomu, že by sa o nej písalo. Momentálne sú v Rusku všetky alternatívne stránky zablokované, ako aj väčšina sociálnych sietí. Preto neexistuje možnosť, ako by sa o nej ľudia mohli dozvedieť.

Je zaujímavé, že my na Slovensku hovoríme o alternatívnych weboch v negatívnom svetle, no v Rusku sú práve alternatívne weby zdrojom skutočných správ zo sveta. Ešte počas štúdia na Slovensku sme na jednom predmete rozoberali, či je správne, že na Ukrajine zrušili niektoré ruské propagandistické médiá a či to nepopiera demokraciu. Vtedy som na spolužiakoch videla, ako nerozumejú tomu, čo znamená žiť pod maximálnym

Je vášnivou čitateľkou poézie, ktorú aj sama píše.

tlakom ruskej propagandy. Musela som im vysvetľovať, aké nepochopiteľné hlúposti šíria. Momentálne dianie v celej Európe je len výsledkom toho, že ľudia konečne zistili s čím sme žili celé tie roky. Dlhý čas sa v spoločnosti vyvíjal aj tlak na obyvateľov Ruska, aby urobili niečo proti cenzúre. Veľa opozičných politikov sa pokúšalo robiť protesty.

Predpokladám, že neúspešne.

Tých 100-tisíc ľudí, ktorí pravidelne vychádzali na námestia, sú v porovnaní so 140 miliónovou populáciou len hŕstka.

Je to pre nás asi podobné, ako keď v Bratislave protestuje 10-tisíc ľudí proti očkovaniu.

Presne tak. Ľudia, ktorí vyjdú na námestie protestovať proti vojne, sú pre väčšinu populácie Ruska blázni, ktorí si len niečo vymysleli. V takej silnej propagande tam žijú. Nehovoriac o masovom zatýkaní a prenasledovaní, ktoré je rizikom pre každého človeka, ktorý sa odváži vyjadriť nesúhlas. Mám kamarátov, ktorí majú rodinu v Rusku. Neviem si predstaviť, aké to musí byť bolestivé, keď syn, ktorý je na Ukrajine a je stále v bunkri, zavolá svojmu otcovi do Ruska a povie mu, že zažíva vojnu. No on mu odpovie, že tam nie je žiadna vojna, lebo v televízii videl, že strelbu si vymýšľajú.

Ukrajina má nového národného superhrdinu, ktorým je prezident Volodymyr Zelenskij. Keď sme sa dávnejšie rozprávali, videla si ho skôr v negatívnom svetle, dokonca si ho prirovnávala k Igorovi Matovičovi. Vo svete sa tiež skloňoval ako najmenej pripravený kandidát na prezidenta. Ako to vnímaš teraz?

Nikto nečakal, čo sa z neho vyformuje. Popravde som bola veľmi neutrálna. Ešte len na začiatku, keď ho zvolili za prezidenta, som si nebola istá, či je to pozitívna alebo negatívna správa. Dokonca pred začiatkom konfliktu

som bola z jeho vyjadrení presvedčená o tom, že ak by sem prišli Rusi, tak im krajinu prenechá. Niekedy mal silno proruské názory, čo, samozrejme, malo vzhľadom na okolnosti svoje dôvody. Jeho reakciu som ale vôbec nečakala a úplne to zmenilo môj názor. Tak, ako ho všetci vidíme, keď vystupuje pred ľuďmi, vidíme jeho hnev a únavu, ktorá na neho dolieha. Je z neho veľmi cítiť, ako nenávidí vzniknutý konflikt a snaží sa urobiť všetko pre to, aby sa skončil.

„Rusku sa nikdy nepáčilo, že Ukrajina chce byť samostatná a jej národ slobodný.“

Ja osobne mám z neho pocit, že po zvolení za prezidenta si myslel, že môže všetko. Rýchlo vplývať na veci, meniť ich. Teraz však má pred sebou vojnu a tú nedokáže len tak zastaviť. Preto je veľmi dôležité, ako sa zachoval. Vidíme, že správne reaguje, stále je v kontakte s ľuďmi, prihovára sa nám a komunikuje s novinármi. Je pre nás naozaj niečo ako superhrdina.

Autor: Erik Šiška
Foto: Archív Anny Siedykh

Anna Siedykh sa na Ukrajine venuje organizovaniu čítačiek poézie.

Filmovali a plakali zároveň.

Vojnoví reportéri opisujú inváziu

Zatiaľ čo milióny Ukrajincov utekali zo svojej domoviny, slovenskí a zahraniční reportéri sa presúvali do centra bojov, strelieb a neutíchajúcich sirén. Situáciu na Ukrajine približujú novinár MIREK TÓDA a fotograf JÁN HUSÁR, ktorí ju zažili na vlastnej koži.

Prázdne mesto, noci na slovenskej ambasáde v centre Kyjeva v improvizovaných podmienkach a vojenské kontroly na ulici. Takto opisuje svoje dni na vojnové dni na Ukrajine vojnový novinár Mirek Tóda z Denníka N. „Sedeli sme vo vlaku z Kyjeva do Donbasu, keď Putin vyhlásil vojnu na Ukrajinu. Volal som ľuďom, čo sa tam deje, a už sa schovávali v krytoch. Na druhý deň sme sa hneď vrátili naspäť do Kyjeva, no stalo sa z neho úplne iné mesto, mesto duchov,“ hovorí o začiatkoch svojho dvojtýždňového pobytu na Ukrajine. Ako by sa ocitol o niekoľko desaťročí späť, vo filme zobrazujúcom druhú svetovú vojnu.

Pod drobnohľadom vojakov

V období, keď sa nachádzal v Kyjeve, situácia bola vypätá. V uliciach množstvo vojakov a všadeprítomné kontroly. „Musel som ukázať pas a novinársky preukaz. Stále nás prehladávali, boli nervózni. Bolo to v čase, keď sa Kyjev bál diverzantov,“ opisuje Tóda bežný pracovný deň. Spolu s kolegom dennodenne pozerali ukrajinské

správy, riešili, čo sa deje a vyhodnocovali situáciu. „Keď nebol zákaz vychádzania, išli sme tam, kde sa dialo niečo zaujímavé a zhovárali sme sa s miestnymi. Rozprával som sa aj s ľuďmi v krytoch, ako to prežívajú. Rovnako s tými, ktorí sa dobrovoľne prihlásili do teritoriálnej obrany, aby bránili Kyjev pred ruskými vojakmi.“

Podobne to mal aj vojnový fotograf Ján Husár. Ten strávil so svojim tímom na Ukrajine tri týždne. „Ak nebol zákaz vychádzania, väčšinu času sme sa snažili tráviť v mestách, kde padali rakety, v Irpine, alebo na miestach, odkiaľ utekali utečenci.“ Mesto Irpiň sa po ruskej invázii stalo dejiskom ťažkých bojov. Práve tu zničila ukrajinská armáda most, aby zabránila postupu okupantov ďalej do hlavného mesta.

Nepriestrelná vesta je nutnosť

Každodenné vyhodnocovanie bezpečnostných rizík ide ruka v ruku s prácou vo vojnovom prostredí. Je totiž nutnosť vyhnúť sa

zbytočnému nebezpečeniu. V mestách, z ktorých ostatní utekajú, musia reportéri pracovať, čo je mimoriadne náročné. „Človek je v extrémnej situácii a stáva sa toho súčasťou, viac to emotívne prežíva, ale berie to ako fakt. Kedysi sme so sebou nenosili nepriestrelné vesty ani helmu. Teraz je to povinnosť,“ vysvetľuje Tóda. Všetko je to však o zvyku, zhodujú sa obaja reportéri. „Musíte si zvyknúť na to, keď sa strieľa, keď sú okolo vás výbuchy, a nepanikáriť. Situácia je ťažká finančne aj psychicky. Ďalej je to ťažké naplánovať, urobiť tú prácu a prísť domov nažive,“ hovorí Husár.

„Keď vidím ľudí umierať, je to tá najsilnejšia trauma v živote.“

„Sirény boli na začiatku strašidelné, ale časom si človek zvykne. Rovnako je to aj pri streľbe, či výbuchoch. Ak ich máte príliš blízko, je to nepríjemné. Jedno ráno ma zobudila streľba, ktorá sa odohrávala o dve ulice ďalej,“ dopĺňa Husárovo slová novinár Denníka N. Opisuje aj to, ako si predstavoval, že po ňom začne niekto strieľať, a on uvažuje, kde by si ľahol, aby sa cítil čo najbezpečnejšie. Nebál sa, ale mal rešpekt. „Videl som ľudí okolo mňa zomierať a vždy som sa im snažil pomôcť – obzvlášť, keď sú to ľudia, ktorí so mnou spolupracujú. Vždy treba podvedome počítať, že sa niečo stane a byť pripravený na to, že keď niekomu odtrhne nohy, musíme ho zachrániť,“ približuje fotograf ďalšie riziko povolania.

Treba sa pripraviť

Ide o prácu, ktorá je psychická fyzicky vyčerpávajúca. „Keby som sa fyzicky nepripravoval, tak by som tu tie tri, či štyri týždne nevydržal, pretože človek málo spí, hladuje a má nedostatok potravín,“ približuje Husár podmienky, ktoré musí reportér zvládnuť. Navyše vyčerpáva aj psychický tlak z bezprostredného ohrozenia života. Ten sa však podľa neho paradoxne objaví, až

Mrak nad Kyjevom spôsobený výbuchom.

keď človek príde do bezpečia. „Keď vidím ľudí umierať v teréne a ľudí, ktorým nemám ako pomôcť, je to tá najsilnejšia trauma v živote. Byť neschopný niekomu pomôcť a zachrániť mu život,“ hovorí vojnový fotograf a približuje konkrétnu emotívnu situáciu. „Niekedy sa mi stalo, že som točil rozhovor pri utečencoch v kyjevskom nemocničnom kryte. Filmoval som a plakal zároveň.“

„Zdá sa mi to ako fantasmagória. Akoby som bol v seriáli na Netflixe.“

Hlavné je podľa neho nedusiť v sebe emócie. Po práci v Iraku sa mu totiž stalo, že bol po návrate niekoľko mesiacov otrasečný. Ak sa nachádzate sami na mieste, kde počujete výbuchy, sirény, je to psychicky veľmi náročné. Tóda preto tvrdí, že je dôležité mať vedľa seba ľudí, s ktorými môžete zdieľať svoje pocity a emócie. V ukrajinskom prostredí sa mohol spoľahnúť na priateľské vzťahy s novinármi.

Človek sa musí vynásť

Zvládnuť vojnovú situáciu si vyžaduje množstvo odvahy a trpezlivosti. Človek sa musí vynásť za každých okolností. Aby vôbec mohol Tóda pracovať, jednou z prvých vecí, ktorú spolu so svojimi kolegami urobili bolo, že si zakúpili ukrajinskú SIM kartu s predplatenými dátami. Na slovenskej ambasáde sme sa mohli pripojiť na Wi-Fi, ale väčšinou nefungovala. K dispozícii mali len stôl a stoličku. Zmena pracovného prostredia neprispievala do úvahy, keďže sa podniky zavreli.

„Je to zvláštne, ale najviac ma baví fotiť portréty ľudí, ktorí zomierajú.“

Vojnovému fotografovi podmienky práce vyhovovali, inak by do toho nešiel. Napríklad do Sýrie by sa už nevrátil, pretože za prácu,

Sila fotografie je však postavená na tom, že dokáže človeku preniesť emóciu. Niektorí ľudia jeho prácu vnímali pozitívne z toho hľadiska, že tam bol s nimi a pre nich. Iným to bolo nepríjemné. Musel im vysvetľovať, kto je a dokázať im, že nie je „sup, ktorý nad nimi krúži.“

Statoční Ukrajinci

Ako ďalej približuje Husár, so situáciou na Ukrajine absolútne nepočítal. Plánom bolo ísť na východ krajiny a pomôcť nemocniciam. Nečakal, že na druhý deň sa zobudí do vojny a Kyjev bude ostreľovaný. Počas troch týždňov tak bol zrazu pod paľbou mímometov a útočných ostreľovacích pušiek. „Zdá sa mi to ako fantasmagória. Akoby som bol v nejakom seriáli na Netflixe,“ tvrdí Husár. Vojnový tlak nebol ničím novým pre novinára Mirka Tódu. Zažil vojnu v Gruzínsku či na Donbase. Kyjev má veľmi rád, preto bolo z jeho pohľadu smutné sledovať, ako málo stačilo na to, aby sa život ľudí obrátil naruby. Ukrajinci však boli statoční. Nepozoroval medzi nimi paniku či hystériu. Našli sa aj ľudia, ktorí to zvládali o niečo horšie. Plakali a boli bezradní. Počas práce sa však stretol s viacerými odvážnymi, ktorí boli veľmi milí a chceli sa rozprávať. Kontaktovali ho aj Ukrajinci žijúci na Slovensku, ktorí boli radi, že tam bol a považovali to za dôležité.

Autorky: Adriana Brňáková, Karin Popovcová
Foto: archív respondentov

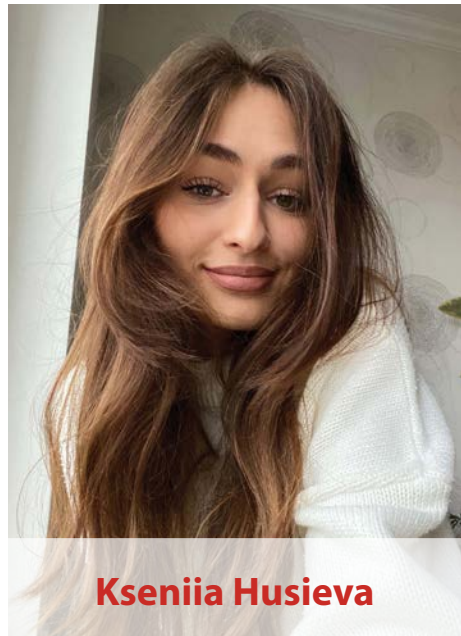
Ukrajinská rodina ukrývajúca sa pred vojnou v pivnici.

Ukrajinská učiteľka Júlia sa zapojila do teritoriálnej ochrany Kyjeva.

Študenti FMK z Ukrajiny:

Niektorí žijú na Slovensku už roky, iní cestujú do Trnavy iba kvôli štúdiu. Na Fakulte masmediálnej komunikácie UCM študuje 18 Ukrajincov. Rozprávali sme sa s niekoľkými z nich.

Kseniia Husieva

Kde si sa nachádzala, keď ťa zasiahla správa o invázii Ruska na Ukrajinu?

Bola som v Kyjeve a zobudila som sa o piatej ráno na výbuchy, strelbu a dozvedela som sa, že začala vojna. Bola to strašná panika, pretože sme nevedeli čo sa bude diať ďalej. Pôvodne som mala v piatok letieť do Viedne, avšak prvú novinu, čo som vo štvrtok dostala bolo, že zrušili všetky lety a je vojenský stav v krajine.

Ako si sa dostala na Slovensko?

V Kyjeve som bola dva dni a v piatok večer (25.2.) som išla s otcom autom z Kyjeva. Len cesta cez Kyjev nám trvala štyri hodiny. Ďalších osem hodín sme išli do Lvova odkiaľ som išla autobusom na hraničný priechod Vyšné Nemecké, kde boli kilometrové kolóny. Celkovo mi cesta do Bratislavy trvala viac ako 40 hodín.

Nachádza sa ešte niekto z tvojich príbuzných na Ukrajine?

Áno, celá rodina zostala na Ukrajine, okrem sestry, ktorá študuje v Bratislave a stihla prísť na Slovensko ešte pred vojnou. Otec prísť nemôže a mama nechce ísť bez neho. Ujo bojuje v armáde, mama s tetou tiež chceli ísť bojovať, ale neušli sa im zbrane. Otec je chirurg a v podstate býva v nemocnici, lebo cestovať čo i len cez mesto nie je bezpečné. Rodina je teda doma, ale vždy keď sa rozoznejú sirény, idú sa schovať do úkrytu, čo sa môže stať aj štyrikrát v priebehu jednej hodiny. Bývame na jednástom poschodí a nemôžu používať výtah, takže stále chodia peši.

Ako prežíváš súčasnú situáciu?

Keď som bola v Kyjeve a počúvala som tie sirény, tak som sa vôbec nevedela sústrediť, triasli sa mi ruky a nikoho som nepočúvala, pretože

som sa bála. Taktiež mám dočasne poškodený sluch, pretože som bola vonku so psom, keď vo vzdialenosti približne troch kilometrov odo mňa niečo vybuchlo. Aj teraz, keď som v Trnave a je ticho, tak stále počujem v ušiach zvuk sirén. Neustále sa snažím byť v kontakte so svojou rodinou, píšeme si a som veľmi nervózna, keď mi rodina neodpisuje, pretože neviem, čo sa deje. Okrem toho neustále pozerám správy a to aj počas prednášok.

Ako vnímaš reakcie/kroky okolitých krajín?

Som príjemne prekvapená, ako nás okolité krajiny prijali. Ale vnímame to ako dočasné riešenie a chceme sa vrátiť domov, pretože sme odtiaľ nechceli odísť. Veľmi ma potešili Slováci pri hraniciach, keď som tadiaľ prechádzala, veľmi nám pomáhali, dali nám jedlo. Aj o mojich kamarátov sa postarali v Poľsku či v Maďarsku.

Čo by si odkázala ľuďom, ktorí momentálne bojujú za Ukrajinu?

Aby sa držali, pretože som presvedčená, že zvíťazíme a skončí sa to čo najskôr. Som na našich ľuďoch veľmi hrdá. Taktiež som hrdá, že som pochádzam z Ukrajiny, a že som Ukrajinka a môžem povedať, že máme takých ľudí ako sú naši vojaci a náš prezident.

Ako prežíváš súčasnú situáciu?

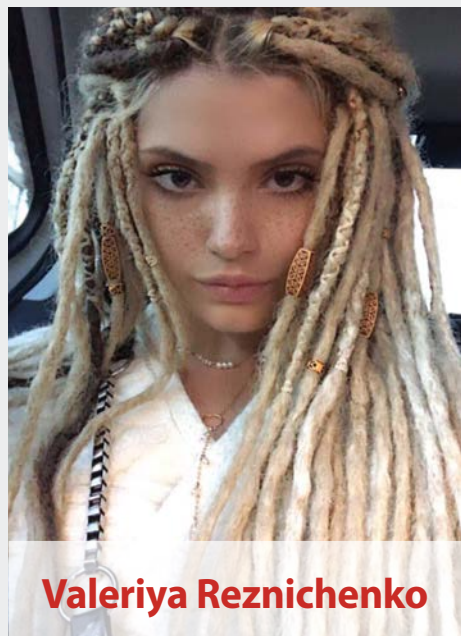
Strašne ma mrzí, že taká hrozná situácia vôbec nastala, lebo viem, že obyčajní ľudia na jednej, ani druhej strane nemajú zlé úmysly a nechcú žiť vo vojne. Modlím sa za svoju rodinu a kamarátov, aby sa im nič nestalo. Stále som vo veľkom šoku.

Ako vnímaš reakcie a kroky okolitých krajín?

Prekvapilo ma, že sa celý svet ozval, pomáha nám a podporuje nás. Veľmi som sa potešila. Dúfam, že ťažkú situáciu spolu vyriešime, čím skôr, tým lepšie.

Čo by si odkázala ľuďom, ktorí momentálne bojujú za Ukrajinu?

Povedala by som im, aby vydržali a naďalej ostávali ľuďmi. Nech sú silní a vytrvalí, držia spolu a pomáhajú si.

Valeriya Reznichenko

Kde si sa nachádzala, keď ťa zasiahla správa o invázii Ruska na Ukrajinu?

Bola som na Slovensku, pretože tu bývam už 8 rokov. O situácii som sa dozvedela najmä zo správ, následne som volala s rodičmi aj s kamarátmi, všetko sa udialo príliš rýchlo. Čiastočne sme aj čakali, že ku konfliktu dôjde, ale aj tak sme zostali zaskočení.

Nachádza sa ešte niekto z tvojich príbuzných na Ukrajine?

Áno, okrem otca, matky a brata celý zvyšok rodiny. Momentálne sa skrývajú v pivniciach, pretože pobyt mimo nich je nebezpečný, a čakajú kým sa celý konflikt skončí. Pomaly im začína dochádzať jedlo. Chlapci navyše zahodili SIM karty, pretože prebieha mobilizácia všetkých mužov od 18 do 60 rokov a mohli by ich vystopovať.

Naše rodiny ostali vo vojne

Daria Mierhut

Kde si sa nachádzala, keď ťa zasiahla správa o invázii Ruska na Ukrajinu?

Bola som s priateľom v Trnave. Jeho brat nám zavolať a oznámil, že sa začala vojna.

V momente sme zapli správy a začali písať našim rodinám. Celé dva dni sme obaja vôbec nespali.

Nachádza sa ešte niekto z tvojich príbuzných na Ukrajine?

Áno, všetci z mojej rodiny a skoro všetci kamaráti. Ja pochádzam z Odesy na juhu Ukrajiny, môj otec je z Kilije, ktorá leží ešte južnejšie. Práve tam otec poslal mamu s bratom a sestricou, avšak on sám sa stále nachádza v Odeze. Keďže je bývalý vojak, komunikuje medzi políciou a armádou umiestnenou na blogpostoch a hliadkuje v meste. Do armády ho neprijali kvôli zdravotným problémom.

Ako prežíváš súčasnú situáciu?

Skoro všetci sme teraz neprestajne na telefóne a pozeráme správy. Každá nová informácia sa totiž môže týkať môjho mesta alebo rodiny. Snažíme sa pomáhať ako sa len dá. Ja momentálne pracujem v televízii TA3, kde tvorím info-servis pre Ukrajincov, ktorí prišli na Slovensko. S priateľom sa snažíme pomáhať aj humanitárne.

On pomáha s hľadaním ubytovania pre známych prichádzajúcich z Ukrajiny. Okrem toho máme ešte školu a prácu, pretože peniaze potrebujeme. Spíme maximálne päť hodín denne.

Ako vnímaš reakcie a kroky okolitých krajín?

Je dobré, že začali pomáhať aspoň niečím, ale v súčasnosti je najpotrebnejšie, o čom hovoríme od začiatku vojny, zavrieť nebo nad Ukrajinou. Ide o najdôležitejšiu vec. Prvé dva či tri dni od vypuknutia vojny okolité krajiny nerobili vôbec nič. Nechceli sa do daného konfliktu miešať. Poľsko bolo prvou krajinou, ktorá nám začala pomáhať s výzbrojou, momentálne už pomáha celá Európa. Sme za to vďační.

Čo by si odkázala ľuďom, ktorí momentálne bojujú za Ukrajinu?

Dávať si pozor. Nevieť si predstaviť, ako sa aktuálne cítia a čo prežívajú, lebo situácia je strašná. Naša armáda je však najsilnejšia. Teraz mi reálne všetci hovoria, že nie my Ukrajinci chceme ísť do NATO, ale NATO chce ísť ku nám. Mestá, ktoré už získalo Rusko, určite vybojujeme naspäť.

Nachádza sa ešte niekto z tvojich príbuzných na Ukrajine?

Veľká časť z mojej rodiny už na šťastie prišla na Slovensko. Na Ukrajine je však stále moja babka, teta a sesternice. Nedávno sa odtiaľ podarilo dostať bratovi môjho manžela. Má iba pätnásť rokov. Teraz býva s nami a staráme sa o neho.

Ako prežíváš súčasnú situáciu?

Každý deň sledujem správy, čo sa deje v mojej krajine a cítim neskutočný smútok. Je to nesmierne ťažké. Mám otca na Ukrajine a nemôže odtiaľ odísť. Rodičia môjho manžela by mohli odísť, ale nedokážu opustiť svoj domov. Stále viac ľudí prichádza na Slovensko. Minulý týždeň sme potrebovali zabezpečiť ubytovanie pre dvadsiatich ľudí, ktorí utiekli pred vojnou. Je to problematické, pretože Ukrajincov je tu už veľa. Na šťastie sa nám podarilo nájsť dočasné ubytovanie v smolenickom hoteli. Za krátky čas stihli spoznať Trnavu lepšie, ako ja za štyri roky, už si našli prácu a ich deti idú do školy.

Ako vnímaš reakcie/kroky okolitých krajín?

Často sa mi ozývajú Slováci, ktorí môžu poskytnúť ubytovanie zadarmo, takže cítim veľkú podporu z ich strany. Treba však povedať, že ľudia sú všelijakí, medzi Slováckmi, aj medzi Ukrajincami.

Karyna Moroz

Kde si sa nachádzala, keď ťa zasiahla správa o invázii Ruska na Ukrajinu?

Práve som sa nachádzala v Smoleniciach, kde dlhodobo žijem. Ráno som sa zobudila a videla som správu o začiatku invázie na Facebooku. Potom mi o týchto udalostiach napísal otec, ktorý pracuje pre Špeciálny policajný útvar na Ukrajine. Sme s ním neustále v kontakte.

Čo sa týka Slovákov, uvediem príklad, vidím na hraniciach médií, ktoré prezentujú ako sa tu pomáha Ukrajincom. Reálna pomoc je však omnoho menšia, než zobrazujú. Samozrejme, že ľudia sa snažia pomôcť, ale väčšinou si na tom robia promo. Najviac ma hnevajú tí, ktorí si spravia fotku na hranici a tam ich pomoc končí. Keď treba vyriešiť, čo bude s tými ľuďmi ďalej, zostáva len veľmi málo osôb, ktoré pomôžu.

Čo by si odkázala ľuďom, ktorí momentálne bojujú za Ukrajinu?

Naše územie musíme pred cudzími vojskami brániť. Na politickej úrovni ide najmä o finančné záujmy oboch strán. Najhoršie je, že zomierajú ľudia. Som pyšná na obyčajných ukrajinských civilistov. Je mi to ľúto, ale časom si ostatné krajiny zvyknú na túto situáciu. Preto sa musíme spoliehať sami na seba a svoje sily. Som presvedčená, že ich máme dosť.

CELÝ ČLÁNOK NA WEBE

www.attelier.sk/studenti-z-ukrajiny

Autorky: Veronika Szabová a Viktória Revajová
Foto: archívy respondentiek

A národ oboril sa na národ

Aj tieto slová viac ako storočnej lyrickej básne zneli z balkóna Divadla Jána Palárika na koncerte pre Ukrajinu. Ten sa konal v nedeľu 6. marca 2022 podvečer v pokojnej, no pochmúrnej atmosfére na Trojičnom námestí. V súčasnej dobe nabrali slová Pavla Országha Hviezdoslava z lyrickej básne Krvavé sonety omnoho realistickejší význam.

Na koncerte z balkóna divadla vyjadrili piesňami solidaritu s Ukrajinou hudobné skupiny Modré Hory, Hudba z Marsu a umelci Mária Čirová, Graeme Mark, Bystrík či Allan Mikušek. Všetci umelci vystúpili bez nároku na honorár. Príhovory mali aj Ukrajinskí obyvatelia, jednou

z nich bola žena, ktorá utiekla s malými deťmi pred ruským bombardovaním.

Prítomní si obeť invázie utili minútou ticha. Svoj odpor voči vojne vyjadrili aj prostredníctvom transparentov s vyjadreniami odsudzujúcimi vojnu. Koncert na podporu Ukrajiny moderoval herec Branislav Mosný. Iniciátorom celej série koncertov je Hudobná únia Slovenska. Trnavský koncert pre Ukrajinu zorganizovalo mesto Trnava a Trnavský samosprávny kraj spolu s ďalšími organizátormi.

Michaela Orechovská
Foto: Jakub Benko

Študentka z Ruska: Bola som si istá, že na Ukrajinu nezaútočia

Sankcie sa dotknú každého, ale Rusko stratí najviac, hovorí ruská študentka masmediálnej komunikácie, ktorá žije na Slovensku takmer tri roky.

24 hodín pred vypuknutím invázie na Ukrajinu sa kamarátky ruskej študentky masmediálnej komunikácie pýtali, či má informácie o vojnovom konflikte. V tom čase si bola ešte istá, že ruská armáda na Ukrajinu nezaútočí. Ráno po otvorení Instagramu nastal veľký šok nielen pre ňu, ale pre celú spoločnosť. Ruska, s ktorou sme sa o aktuálnej téme rozprávali, si želala ostať v anonymite.

Dá sa považovať systém v Rusku za demokratický? Ako tam vyzerá život bežného človeka?

Na základe vlastných skúseností môžem povedať, že v Rusku nie je demokratický systém. Momentálne bol prijatý nový zákon, ktorý obmedzuje slobodu slova.

„Našu vládu nie vždy zaujíma vlastný národ.“

Život bežného človeka sa veľmi líši podľa toho, v akej oblasti žije. Pochádzam z malého mesta, ktoré je ďaleko od Moskvy a rozdiel v životnej úrovni cítiť. Rusko je podľa mňa veľmi krásna krajina, v ktorej žijú skvelí ľudia. Bohužiaľ, našu vládu nie vždy zaujíma vlastný národ.

Mnoho mladých Rusov študuje na Slovensku alebo v Česku. Čo je hlavným dôvodom ich vycestovania do zahraničia? Zohráva v tom rolu aj politická situácia?

Na Slovensku je viac ukrajinských študentov než ruských. Každý študent má na

vycestovanie svoj dôvod. Tími najčastejšími sú napríklad lepší život či politická situácia, vyššia kvalita vzdelania alebo túžba po živote v zahraničí. Ja som na Slovensko prišla preto, lebo som vždy chcela bývať v zahraničí, ale aj kvôli politickej situácii.

Ako dlho si na Slovensku?

Takmer tri roky. Spočiatku som nevedela, kde a aký odbor chcem študovať. Kamarát pozeral rôzne vysoké školy v Rusku a v jeden deň našiel reklamu nejakej organizácie, ktorá ponúka pomoc ruským študentom s presťahovaním a získaním dokladov do Českej republiky. Presťahovať sa do zahraničia je oveľa jednoduchšie, keď ide človek študovať na vysokú školu. Najskôr som si myslela, že to nie je možné, ale moju mamu ponuka veľmi zaujala. Začali sme pozeráť rôzne jazykové kurzy, až som napokon našla veľmi dobrú školu na Slovensku.

Vo štvrtok 24. februára obehla svetom informácia o zaútočení ruských vojsk na Ukrajinu. Čo ti napadlo ako prvé po zistení tejto správy? Čakala si, že to zájde až tak ďaleko?

Deň pred vojnou na Ukrajinu sa ma kamarátky zo Slovenska pýtali, či mám o tom nejaké informácie. Bola som si istá, že ruská armáda na Ukrajinu nezaútočí, ale ráno po otvorení Instagramu som bola v šoku. Neverila som vlastným očiam, že sa to naozaj stalo.

Ako prežívajú aktuálnu situáciu tvoji známi z Ukrajiny? Zostali tam alebo odišli preč?

Na Ukrajinu mám veľa známych a aj rodinu. Niektorí utiekli preč, iní zostali. Môj ujo sa rozhodol zostať doma v Kyjeve, hoci je tam veľmi zlá situácia.

Ako reaguje na aktuálne dianie tvoja rodina?

Moja rodina sa drží názoru, že by sa to dalo vyriešiť inak než vojnou. Rodičia majú na to svoj osobný názor a snažia sa pozeráť rôzne médiá. Sú veľmi smutní, že trpia civilisti

a naozaj chcu, aby to skončilo čo najskôr. Málokto z rodiny podporuje rozhodnutie nášho prezidenta vzhľadom na to, že na Ukrajinu máme veľa kamarátov a rodinu.

Po celom svete vznikli protivojnové protesty. Výnimkou nebolo ani Rusko, aj keď je to pre občanov veľká hrozba. Čo ich môže postihnúť pokiaľ sa zúčastnia protestu?

Protesty v Rusku by mali byť povolené, no nie sú. Ruská generálna prokuratúra varovala ľudí, že pre účasť na protivojnových protestoch môžu čeliť rovnakému trestu, ako za účasť na činnostiach extrémistických organizácií.

„Na Ukrajinu mám veľa kamarátov aj rodinu.“

To znamená šesť rokov za mrežami. Mnoho protestujúcich polícia upozornila alebo zadržala. Ruská vláda považuje protesty za neporiadok a chaos na uliciach. Za účasť na „masových nepokojoch“, pri ktorých dochádza k násiliu, môžu občania dostať aj vysoké pokuty.

Môžeme nájsť v Rusku zbierky na podporu ukrajinských občanov?

Veľa Rusov poslalo peniaze na podporu ukrajinských občanov, no aj za to môžu od štátnych orgánov dostať pokutu.

Európska únia vylúčila zo systému SWIFT niekoľko ruských bánk. Ovplyvnilo to teba a tvoju rodinu? Je spravodlivé, že sankcie ovplyvňujú aj bežných občanov krajiny?

Ovplyvnilo nás to. Na začiatku marca som mala zablokovanú kartu od Tatrabanky. Musela som to riešiť a spôsobilo mi to

Je dôležité nezapájať sa do dialógu, pokiaľ má druhá strana v sebe nenávisť.

veľký stres. Nemyslím si, že je to spravodlivé, pretože nie každý ruský študent, ktorý študuje na Slovensku, má prácu.

„Veľa Rusov poslalo peniaze na podporu ukrajinských občanov. Môžu za to dostať pokutu.“

Niektorým študentom posielajú peniaze rodičia, ale kvôli zablokovanému systému SWIFT musia hľadať iné spôsoby, ako získať peniaze.

Ako sa podľa teba Rusko dokáže vysporiadať so sankciami?

Sankcie sa dotknú každého, aj keď Rusko stratí najviac. Ekonomika každej krajiny bude trpieť, či už kvôli sankciám alebo veľkému počtu utečencov z Ukrajiny. Veľa krajín

je závislých na rope, ktorú predáva Rusko. Ekonomiky štátov sú medzi sebou prepojené, takže môžeme čakať aj zvýšenie cien.

Sleduješ ruské médiá? Ponúkajú podľa teba dôveryhodné informácie?

Sledujem, ale nie všetky. Najviac dôverujem portálu Meduza a stanici TV Dožď. V aktuálnej situácii je ale ťažké povedať, ktoré médiá ponúkajú dôveryhodné informácie.

Ruskí občania sa na našom území v aktuálnych dňoch stretávajú s urážkami či nadávkami. Stretla si sa aj ty s niečím podobným?

Často čítam komentáre nahnevanych Slovákov, v ktorých píšú, že ruský národ by mal zomrieť a zhorieť v pekle. Stalo sa mi, že aj moji ukrajinskí kamaráti mi v tejto súvislosti písali škaredé veci. Snažím sa však kontrolovať svoje emócie a neodpovedať na podobné komentáre. Myslím, že v tejto situácii je dôležité zachovať si chladnú hlavu a nezapájať sa do dialógu, pokiaľ druhá strana v sebe má nenávisť.

Mnoho občanov Slovenskej republiky, dokonca aj niektorí politici, zdieľajú názor, že USA je agresor a Rusko chce Ukrajinu len oslobodiť. Existuje aj množstvo dezinformačných webov, ktoré šíria hoaxy a dezinformácie. Čomu veríš ty?

V poslednej dobe už vôbec nesledujem správy, pretože mi spôsobujú stres a strach. Mnohé z nich navyše šíria falošné informácie. Snažím sa hľadať pravdu niekde medzi a mať svoj osobný názor. Musíme triediť informácie a hľadať spoľahlivé zdroje, aby sme neverili všetkému, čo je na internete.

Autorka: Lenka Šamajová
Foto: Eva Jonisová

Kroky proti hoaxom neporušujú slobodu slova

O tom, ako postupovať pri práci s informáciami, ale aj o slobode slova a komunikácii s ľuďmi, ktorí dezinformáciám podľahli sme sa porozprávali s mediálnym odborníkom PETROM KRAJČOVIČOM a psychologičkou KRISTÍNOU BLAŽEKOVOU.

Na hoaxy a dezinformácie si nemajú dávať pozor len príjemcovia obsahov. Obozretní musia byť aj novinári, ktorí mediálne obsahy spracovávajú. „Jednou zo základných zásad novinárskej práce je prinášať objektívne informácie. Predpokladom je overovať pôvod informácií a využívať iba overené a relevantné zdroje,“ tvrdí Krajčovič. Vyzdvihuje aj dôležitosť pochopenia problematiky, oslovenie uznávaných odborníkov a držanie sa faktov. Blažeková navyše radí pomenúvať javy ich skutočnými menami: „Nehovoriť o ‚situácii na Ukrajine‘ alebo

o ‚konflikte na Ukrajine‘, ale povedať, čo sa naozaj deje. Čiže vojna. Iné názvy značne zľahčujú vážnosť situácie.“ Novinári sa pri svojej práci štandardne opierajú o služby tlačových agentúr. „Sú relatívnu zárukou overených informácií. Samozrejme, je dôležité rozlišovať, či ide o uznávané a najmä nezávislé agentúry,“ podoťka Krajčovič. Okrem nezávislých totiž existujú aj agentúry, ktoré sú politicky kontrolované a cielene šíria propagandu.

Neochota zmeniť názor

Krajčovič vníma opatrenia proti dezinformáciám a hoaxom ako snahu o zamedzenie ich šírenia a ochranu čitateľov. Rozširovanie spomínaných správ nepredstavuje slobodu slova, pretože voľnosť jedného človeka končí tam, kde sa za začína sloboda druhého.

„Jednou zo základných zásad novinárskej práce je prinášať objektívne informácie.“

Podľa neho ide v prípade dezinformácií jednoznačne o snahu narušiť dôveru ľudí v štátne inštitúcie, rozhodnutia alebo opatrenia. „Počas prvej, druhej aj tretej vlny pandémie COVID-19 sme boli svedkami intenzívneho šírenia falošných správ, ktorých dôsledkom bolo okrem iného aj odmietanie očkovania. Možnosť zastaviť šírenie takýchto správ preto vítam a myslím si, že by nemalo byť iba dočasné, ale trvalé a daná možnosť tu mala byť už dávno,“ vysvetľuje.

Ako vysvetľuje Blažeková, každý z nás si formuje pre seba charakteristický svetový pohľad, dlhodobo si vytvárame isté predstavy o dianí okolo nás. Keď si už niečo myslíme a objaví sa informácia, ktorá nám do nášho zmysľovania nezapadá, je to pre nás ohrozujúce. „Platí, že čím viac zvnútornené presvedčenie máme (tzv. core belief), čím je pre nás osobnejšie, tým menej sme ochotní prijať informáciu, ktorá mu protirečí. Mnohí ľudia teda protikladné informácie môžu vnímať doslova ako útok proti sebe samému,“ konštatuje. Odborníci takúto situáciu niekedy prirovnávajú i k fyzickej bolesti. Podľa slov

Blažekovej sa cíti tak, akoby nedostali len inú správu, ale rovno ranu päťou do brucha.

Čo s našimi blízkymi?

Ak máme v okolí niekoho, kto uveril dezinformáciám, mali by sme mu starostlivo objasniť, prečo sú informácie, ktorým verí, falošné. Ako podoťka Krajčovič, rozhodne by sme sa nikomu nemali posmievvať, ani ho odsudzovať. Blažeková odporúča vychádzať z toho, v čom sa v téme zhodneme a klásť na zhodu dôraz. Ak zastávame protichodné názory, mali by sme sa pýtať na pôvod informácií a zároveň prezentovať správy z dôveryhodných zdrojov. „Treba dbať i na kvalitu debaty, teda neprinášať len tvrdenie za tvrdením, ale používať argumenty, zdôvodňovať, vysvetľovať,“ dodáva psychologička, „veľmi dôležité je identifikovať i to, či je človek náchylný veriť dezinformáciám vo všeobecnosti alebo ide len o niektoré témy.“

Autorka: Michaela Hlaváčová
Foto: facebook.com, instagram.com, pixabay.com

PETER KRAJČOVIČ

Pôsobí na Fakulte masmediálnej komunikácie UCM, zameriava sa na mediálny marketing, vzťahy s médiami a psychológiu reklamy. Skúma mediálny trh, dezinformácie a falošné správy v médiách. V začiatkoch vojnového konfliktu na Ukrajine vypracoval aj rešerš s názvom Ako svetové a slovenské médiá informujú o útoku na Ukrajinu.

KRISTÍNA BLAŽEKOVÁ

Pracuje ako psychologička, v roku 2021 však úspešne ukončila aj doktorské štúdium pedagogiky. Už niekoľko rokov sa venuje téme mediálnej gramotnosti, písala o nej i svoju dizertačnú prácu. Pôsobí v občianskom združení Zvoľ si info, ktoré ľudí vzdeláva v oblasti dezinformácií.

Najčastejšie hoaxy o vojne na Ukrajine

Rusko bojuje za denacifikáciu Ukrajiny

Do ukrajinského parlamentu sa od revolúcie nedostali žiadne neonacistické strany, na rozdiel od Slovenska. Prvky fašizmu historici pozorujú skôr v ruskom režime s diktátorskými sklonmi. Prezident Volodymyr Zelenskýj má navyše židovský pôvod.

NATO ohrozuje a provokuje Rusko

Úlohou NATO je chrániť svojich členov, s Ruskom má hranicu iba na Pobaltí. Sú to predstavitelia Ruskej federácie, ktorí sa v propagandistických médiách vyhrážajú západným krajinám. Navyše neexistuje žiadna právna dohoda či zmluva, ktorá by zakazovala ďalším východným krajinám vstúpiť do aliancie.

USA chcú na vojne zarobiť

Štúdia Brown University hovorí, že ak by peniaze z vojen proti terorizmu išli do infraštruktúry či služieb, vytvorili by o 1,4 milióna viac pracovných miest ako ich je teraz. Vojny pritom Spojeným štátom spôsobili dlh dva triliony dolárov.

Slovensko by malo pomáhať Slovákom

Slovenská vláda by samozrejme mala riešiť problémy svojich občanov, práve preto sa nás vojna na Ukrajine bytostne dotýka. Vojenská agresia nielenže spôsobuje utečeneckú vlnu, ale Putin sa navyše netají tým, že konflikt má zmeniť súčasnú geopolitiku. To by nevyhnutne ovplyvnilo aj Slovensko.

Covid nebol taký vážny

Nakazení i obeť pandémie stále pribúdajú, aj keď vďaka omikronu sa situácia zlepšuje. Variant nie je taký smrtiaci, nemocnice sa stihajú starať o pacientov a vďaka tomu môžu byť opatrenia miernejšie. Vojna na Ukrajine však predstavuje akútny problém, ktorému sa vláda i médiá musia neodkladne venovať.

Cez hranicu neprichádzajú len Ukrajinci

Z Ukrajiny pred zúriaciou inváziou prirodzene neutekajú len Ukrajinci. Ide aj o študentov, zamestnancov alebo turistov z iných krajín z Európy, Ázie, Ameriky, Afriky či Austrálie. Sú to preto ľudia rôznej farby pleti, náboženstva, názorov i charakterov, ktorí potrebujú pomoc.

Bol to deň ako každý iný. Až na to, že začala vojna

V stredu pred začiatkom ruskej invázie na Ukrajinu plánoval YEHOR ZHUKOV, študent UCM, návrat na Slovensko. Chcel prísť späť do Trnavy. Keď sa však prebudil, všetko bolo inak.

Je deväť hodín ráno 24. februára. Yehor sa práve prebúda v byte svojich rodičov v Kyjeve. Ticho izby preruší cinknutie správy na telefóne. Dvadsaťročný Yehor schytí mobil, ktorý je zaplavený množstvom správ. Prvá, ktorú otvorí, je od jeho kamarátky z Ruska: „Čo sa deje u vás na Ukrajine? Si v poriadku?“ píše znepokojene. Čas sa na moment

YEHOR ZHUKOV

Yehor Zhukov má dvadsať rokov a pochádza z Kyjeva. Tretí rok študuje aplikované médiálne štúdiá v Trnave, kde plánuje pokračovať v štúdiu aj na magisterskom stupni. Venuje sa žurnalistike a písaniu scenárov. Momentálne pracuje pre mediálnu spoločnosť Nexta.

zastaví a minúta trvá ako rok. Yehor začne horúčkovo prechádzať správy od svojich blízkych a nemôže uveriť, čo vidí. „Keď som v predošlých dňoch čítal správy o tom, že Rusko môže napadnúť Ukrajinu, uvedomil som si, že je to reálne. Nič vás však na také niečo nepripraví,“ hovorí mi do telefónu.

Yehor sa pozbiera z postele a zamieri do obývačky, kde už sedia jeho rodičia. Z televízie sa ozývajú správy o začiatku ruskej invázie. Postupne mu začne dochádzať, že sa prebudil do iného sveta. Do sveta neistoty.

„Cítíme podporu a nedá sa vyjadriť, ako sme za to vďační. Je to veľmi dôležité. Jediné, čo si želáme, je mier.“

„V prvom momente som začal panikáriť. Zisťoval som, či sú moji priatelia v poriadku. Bolo to ako nočná mora, čas šiel veľmi

pomaly,“ popisuje prvé pocity po tom, čo sa dozvedel o útoku na jeho rodnú krajinu. O šiestej večer jeho rodičia rozhodnú, že sa presunú na západ do Ľvova, kde už na nich čakajú príbuzní. Pred sebou majú dlhú cestu, ktorá by za normálnych okolností trvala osem hodín. „Cestovali sme dva dni. Keď sme dorazili, začali sme pomáhať, ako sa dalo,“ spomína.

Prvá noc bola najťažšia

Keď začala invázia, málokto veril, že Ukrajina odolá ruským útokom tak dlho. Samotný Yehor ani na minútu nemyslí na možnosť, že by Ukrajina mohla svoj boj prehrať. „Môžeme len vyhrať a je to iba otázka času. Putin nemá také schopné jednotky, ako tvrdí. Jeho vojaci nemajú ani jedlo. Čakal, že nás porazí za jeden deň,“ hovorí a jeho viera ma fascinuje. Ukrajinci majú nezlomného ducha, ktorý sa nevidí len tak. „Cítíme podporu a nedá sa vyjadriť, ako sme za to vďační. Je to veľmi dôležité. Jediné, čo si želáme, je mier,“ hovorí.

„Keď sme prekonali prvú vojnovú noc, uvedomili sme si, že sme schopní situáciu určitým spôsobom kontrolovať a zvládnuť,“ približuje študent FMK. V prvý deň ruskej invázie prevládala medzi ľuďmi panika a strach, no Ukrajincov nakoniec celá situácia ešte väčšmi posilnila. Podľa Yehora sú zjednotení oveľa viac ako predtým. Navyše sa spojili nielen medzi sebou navzájom, ale aj s celým svetom. „Keď sme cestovali do Ľvova, ľudia vyšli von z domov, zobrali vodu, jedlo a rozdávali ich matkám a deťom. Otvorili dvere svojich domovov a ponúkali nocľah,“ opisuje situáciu. Yehor spomína na majdan, ktorému predchádzal prvý konflikt s Ruskom.

„Keď som čítal správy, že Rusko môže napadnúť Ukrajinu, uvedomil som si, že je to reálne.“

Mal vtedy len dvanásť rokov, no rozpráva o ňom s istotou, akoby stál na námestiach. „Vtedy Ukrajinci cítili jednotu medzi sebou navzájom. Teraz cítíme podporu celého sveta aj Slovenska,“ porovnáva situáciu spred ôsmich rokov. Odvtedy Ukrajina podľa neho nepremrhala ani jeden deň a posilnila svoju armádu, ktorá Rusov neprívitá s kvetmi, ako prezentovala Putinova propaganda. „Čakal, že budeme mávať ruskými vlajkami a tešiť sa zo slobody, ktorú priniesie,“ hovorí a neveriacky krúti hlavou.

Rusi sa musia postaviť voči Putinovi

Yehor verí, že keby bol hlavný Putinov oponent Alexej Navalnyj na slobode, dokázal by Rusko viesť k demokracii. Nateraz to však vyzerá ako utópia, keďže krajina deň čo deň smeruje k tvrdej totalite. Režim Kremľa zatvára ľudí za vyslovenie nesúhlasu s vojnou a umlčuje novinárov. Zneužíva všetky dostupné prostriedky na šírenie vlastnej propagandy.

Yehor si však nenahovára, že by malo veľký význam komunikovať o tom, čo sa na Ukrajine deje s Rusmi, ktorí sú ovplyvnení Putinovou propagandou. „Neexistujú slová, ktoré by ich dokázali presvedčiť,“ hovorí. „Potrebujeme obrátiť pozornosť na ľudí, ktorí rozumejú, čo sa deje a rozprávať sa s nimi. Musia ísť pred Putina a povedať mu, že nechcú vojnu. Presne tak, ako sme to urobili my počas majdanu alebo ako Bielorusi, keď vyšli na námestia a jasne povedali, že nechcú Lukašenka za prezidenta.“ dopĺňa.

„Bolo to ako nočná mora, čas šiel veľmi pomaly.“

Vie, že to by pre nich znamenalo, že môžu skončiť vo väzení. „Nemôžu zatknúť všetkých. Keď budú Rusi ticho, naše ženy, deti a vojaci budú zomierať,“ hovorí s roztraseným hlasom a v jeho očiach sa zračí prvá slza.

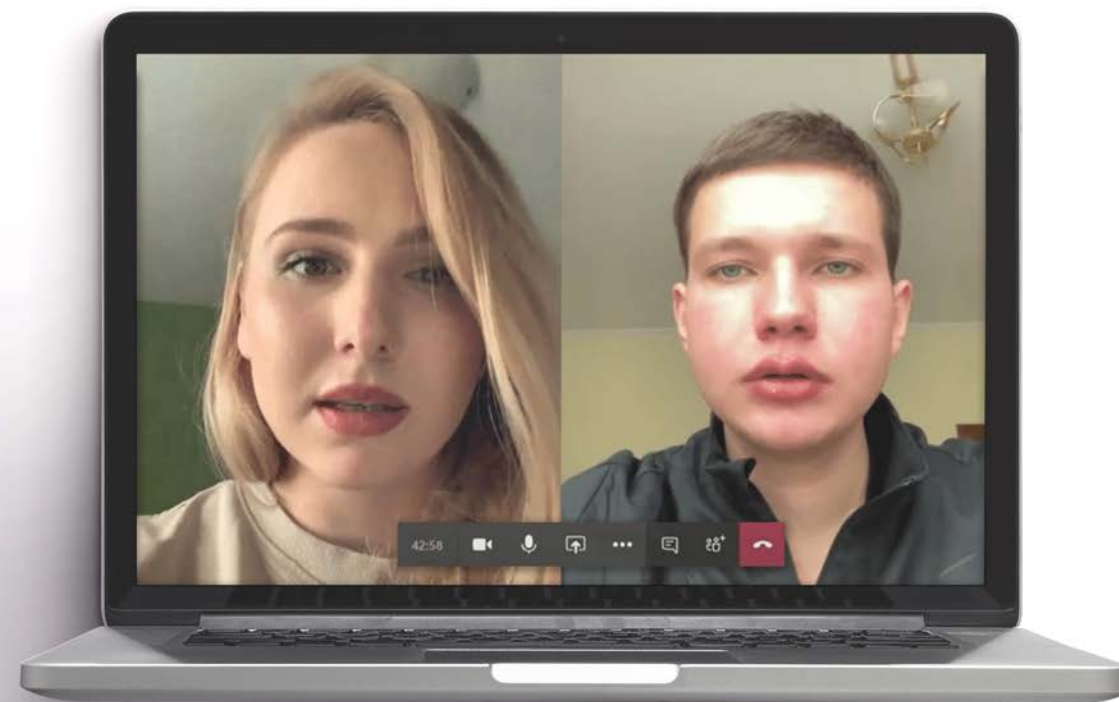
Pripravený bojovať

Yehorove predstavy o návrate do školy sa rozptýlili s prvým zvukom sirény, ktorá zaplnila Ukrajinu. Keď sa zmieril s vedomím, že sa na Slovensko nevráti, chcel zostať v Kyjeve a pomôcť brániť mesto pred útokom ruských jednotiek. Jeho mama o tom však nechcela ani len počuť. Hoci má 20 rokov, pre svoju matku bude navždy dieťaťom. Vo Ľvove bola situácia v čase nášho rozhovoru pokojná, aj napriek tomu sa rozhodol ponúknuť svoju pomoc armáde. „Pýtal som sa na správe mesta, či môžem nejakú pomôcť. Odbili ma s tým, že práve teraz ma nepotrebujú.“

„Som pripravený bojovať. Ak tým ochránim svoju rodinu, neváham.“

Ak sa situácia zmení, zavolajú ma,“ hovorí s plnou vážnosťou a odhodlaním. „Som pripravený bojovať. Ak tým ochránim svoju rodinu, neváham,“ uzatvára. Deň po našom telefonáte sa Yehor rozhodol vrátiť do Kyjeva. Nemohol dlhšie zniesť strach o svojich blízkych, ktorí tam ostali. Teraz pomáha ako dobrovoľník a dúfa, že táto nočná mora nepotrvá dlho: „modlíme sa a veríme, že toto šialenstvo čoskoro skončí.“

Foto: Yehor Zhukov
Autor: Viktória Révajová

Yehor sa na videorozhovor pripojil z ukrajinského Ľvova.

Režisér Halama ubytoval ukrajinskú rodinu

Na Slovensko prišlo z vojnou zasiahnutej Ukrajiny už viac ako 300-tisíc ľudí. Medzi nimi aj rodina z Odesy, ktorej strechu nad hlavou poskytol režisér LADISLAV HALAMA, vedúci kabinetu filmovej tvorby na FMK.

„Keď sa to celé začalo, situáciu sme vnímali veľmi intenzívne. Manželka je z východu, takže oblasť Ubl'a poznáme,“ opisuje Ladislav Halama. V byte, ktorý využívali len príležitostne, ubytovali rodinu z Odesy, matku Oksanu s deťmi Juliou a Michaelom. Ich otec ostal bojovať na Ukrajine. „Išlo to spontánne. Dcéry sa zapojili do dobrovoľníckych aktivít a prostredníctvom sociálnych sietí sa dostali k človeku, ktorý zháňal ubytovanie pre svojich príbuzných,“ dodáva režisér Halama s tým, že pre neho to bol utorok ako každý iný, „keď som prišiel na adresu, už stáli vonku. V rukách mali papierové tašky s jedlom a každý malý kufrík.“

V rade čakali niekoľko hodín

Aby utečenci u nás získali prístup k zdravotnej starostlivosti a mohli sa zamestnať, potrebujú štatút odidenca. Ten získajú požiadaním o dočasné útočisko, ktoré je osobitou formou ochrany pre ľudí utekajúcich pred vojnou z Ukrajiny. Žiadosť môžu

podať priamo na hraničnom priechode, vo veľkokapacitných centrách v Humennom, Michalovciach a v Bratislave či na oddeleniach cudzineckej polície. Práve na tých sa tvorili dlhé rady ľudí, ktorí na vybavenie čakali niekoľko hodín.

„Keď som prišiel, už stáli vonku. V rukách mali tašky s jedlom a malý kufrík.“

„My sme boli v Trenčíne, čakali sme asi tri alebo štyri hodiny, no to bola výnimočná situácia. Známý, čo bol deň predtým, čakal sedem hodín,“ hovorí Alžbeta, ktorá ubytovala dve rodiny. Jednou z nich bola matka so synom z okolia Charkova, im poskytli útočisko v samostatnej prístavbe ich domu. Druhej našli domov prostredníctvom iniciatívy Kto pomôže Ukrajine, v byte, ktorý využívali len občasne. Obaja otcovia ostali brániť svoju krajinu.

„Prvé dni boli zvláštne. Prišli, zoznámili sme sa, ubytovali sa, ale inak sme sa nerozprávali. Stále nad nami visí emócia, že sem neprišli na dovolenku,“ opisuje príchod ľudí z okolia zničeného Charkova. Keď sa sčasti zabývali, ukázali sme im okolie, kde si môžu nakúpiť, kde je pošta, úrad, polícia, kam sa môžu ísť prejsť. „Riešime také bežné veci. Vždy, keď príde domov z práce, čaká nás uvarené jedlo. Je potrebné, aby sa sústredili na iné veci, trochu sa rozptýlili a chvíľu nemysleli na realitu. Je to však ťažké,“ dodáva Alžbeta s tým, že pravidelne sa informujú, či je ich otec, ktorý ostal bojovať na Ukrajine, v poriadku, „volávajú spolu, ale ich mama prišla včera úplne rozhodená, že kamarátkin manžel zomrel. Ako na to reagovať? Ten strach, že o pár dní to môže byť jej muž, je neopísateľný.“

Chcú pracovať

Po príchode na Slovensko sa väčšina z nich hneď chcela zamestnať. Podľa informácií

Vo viacerých krajinách sveta sa konali protesty za mier na Ukrajine.

Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR je na našom pracovnom trhu v súčasnosti 32-tisíc voľných pracovných miest. „Ide o pracovné miesta, o ktoré dlhodobo nemajú záujem občania Slovenskej republiky,“ spresnil minister práce Milan Krajniak. Najviac ľudí sa dokáže uplatniť na pozíciách operátorov a montérov strojov a zariadení, pomocných a nekvalifikovaných pracovníkov – napríklad upratovačov alebo skladníkov, či zamestnancov v službách a obchode, ako napríklad kuchárov, čašníkov či opatrovateľov. „Okrem toho máme ďalších 60-tisíc dodatočných pozícií na dohodu v sezónnych prácach, najmä v gastronómii a v cestovnom ruchu, ktoré sú takisto vhodné pre ukrajinských uchádzačov,“ dodal minister.

„Na trhu je dlhodobo voľných 32-tisíc pracovných miest.“

Rezort konštatoval, že ak sa u nás odídeni z Ukrajiny zamestnajú, významne sa eliminujú negatívne vplyvy, ktoré by nezamestnaní utečenci odkázaní na štát predstavovali pre verejné financie.

Hľadajú normálny život

„Pýtali sa hneď na zamestnanie, chcú pracovať, vrátiť sa do normálu, ak sa to tak dá povedať,“ hovorí Alžbeta, ktorá ubytovala matku so synom z Charkova. Režisér Halama, ktorý ubytoval rodinu z Odesy, opisuje, že matka Oksana mala predstavu o práci v zdravotníckom alebo charitatívnom centre. Dočasné zamestnanie však našla ako upratovačka v súkromnej škole, ktorú začal navštevovať jej syn Michael. „Aj keď má kvalifikovanejšiu pozíciu, toto bolo bezproblémové a zároveň sa vyriešil problém, ako by jej syn chodil do školy,“ dodáva. V súčasnosti však môžeme pozorovať aj odvrátenú

polarizovanú,“ hovorí Ladislav Halama, „aktuálne neriešim, dokiaľ u nás budú, aj keď mi je jasné, že po nejakom polroku si tú otázku budeme musieť položiť a nájsť definitívne riešenie.“

Psychológovia potrebujú aj mladí

Súčasná situácia vytvára v každom iné pocity. Niektorí majú strach, cítia sa bezmocne, ďalší sa hnevajú, stráca racionálny pohľad na vec. V posledných týždňoch psychológovia zaznamenávajú vyšší počet pacientov. Najviac ohrození sú mladí ľudia, ktorí si uvedomujú zložitost a nebezpečenstvo konfliktu a realitu vnímajú citlivejšie ako dospelí.

„Treba to prežiť, podeliť sa o to, čo máme, s tými, ktorí sa nemajú kam vrátiť.“

Psychologička Lenka Šajtlavová z Ambulancie klinickej psychológie v Trnave upozorňuje: „Je dôležité, aby sme selektovali informácie, ktoré k sebe pustíme. Treba si nastaviť pravidlá, určiť si režim, že si správy pozrieme na príklad raz-dvakrát denne. Samozrejme, sledovať, z akých zdrojov údaje čerpáme.“ Aj zdánlivé istoty, ktoré sme si mysleli, že v civilizovanej spoločnosti v 21. storočí máme, sa javia ako nie tak isté. Súčasná kríza nám ukazuje, čo je v živote skutočne dôležité. „Musíme to prežiť, našťastie bez toho, aby tu na nás padali bomby. Podelme sa o to, čo máme, s tými, ktorí sa už nemajú kam vrátiť,“ uzatvára režisér Halama.

Autor: Katarína Borovská
Foto: Ladislav Halama, Eva Jonisová

Psychológovia očakávajú, že pomoc budú potrebovať čoraz mladší ľudia.

Pomôcť môžete aj vy

Mnohé svetové aj slovenské organizácie neostali ľahostajné voči našim východným susedom, ktorí čelia vojne. Prispieť k pomoci teraz môže každý prostredníctvom rôznych zbierok či darovacích účtov.

Ľudia po celom svete ukázali svoju solidaritu. Spojili sa na pomoc utečencom, ktorým otvorili svoje hranice či dokonca domovy. Už v začiatkoch vojny medzi nimi nechýbalo ani Slovensko. Jedni cez hranice len prechádzajú, iných za nimi čakajú známi.

„Ľudia po celom svete ukázali svoju solidaritu.“

Utekajú však i tisícky ľudí, ktorí nemajú kam ísť. Pomocnú ruku im podávajú dobrovoľníci, neziskové organizácie, súkromné firmy aj štátna správa. Pokiaľ chcete pomôcť aj vy, prinášame vám zoznam organizácií a miest, kde tak dokážeš urobiť.

Urgentnú humanitárnu pomoc na hraniciach poskytujú viaceré slovenské združenia, ku ktorým sa môžete pridať. Dobrovoľnícke služby poskytujú organizácie Ambrela, Slovenský Červený kríž, Človek v ohrození, Magna, či komunita Ukraine-Slovakia SOS. Slovenský Červený kríž poskytuje prvú pomoc, podporné služby aj možnosť pátrania v prípade straty kontaktu s blízkymi. Človek v ohrození ľuďom utekajúcim pred vojnou poskytuje vyhrievané stany, teplé jedlo, čaj, deky i psychosociálnu podporu. Na Ukrajine, konkrétne v Donbase, pôsobí už od roku 2014. Magna zas od roku 2018 poskytuje priamo na Ukrajinu urgentnú zdravotnú pomoc a potrebným materiálom zásobuje nemocnice po celom území krajiny. Jednotlivé organizácie, okrem nových dobrovoľníkov, často zhŕňajú práve materiálnu pomoc pre ukrajinských utečencov. K najpotrebnejším veciam patria zvyčajne deky, prikrývky, trvanlivé potraviny.

Efektívnou podporou sú aj financie

Viaceré organizácie spustili aj finančné zbierky. Výťažok z nich pôjde na pomoc samotným utečencom, ale aj vojakom či osobám, ktoré sa na Ukrajinu rozhodli ostať. Na daných zbierkach sa podieľajú organizácie, ako napríklad Come Back Alive, jedna z najväčších ukrajinských nadácií. Armádu na Ukrajinu podporuje už od vypuknutia konfliktu na Donbase v roku 2014. V spomínanej oblasti je nájomná aj iniciatíva Kto pomôže Ukrajine, tá vznikla v spolupráci s viacerými slovenskými mimovládami organizáciami. Z financií, ktoré doposiaľ vyzbierala, zabezpečila utečencom pitnú vodu, potravinové a hygienické balíčky, lieky aj iné zdravotnícke potreby.

Zbierky realizuje i nadácia Úsmev ako dar, pričom sa zameriava na tých najzraniteľnejších, na matky, ich deti a seniorov. Prostredníctvom spomínaných organizácií môžete zároveň pomôcť aj poskytnutím ubytovania pre osoby utekajúce pred vojnou.

Univerzita sv. Cyrila a Metoda kvôli ťažkým situáciám zriadila darovací účet. Snaží sa vďaka nemu podporiť štúdiu a sociálne zabezpečenia svojich študentov, pokiaľ sú v núdzi.

„Utekajú však i tisícky ľudí, ktorí nemajú kam ísť.“

Finančné prostriedky budú, podľa rozhodnutia vedenia univerzity a osobitného predpisu, pridelené i študentom z Ukrajiny, prípadne aj z iných vojnou postihnutých krajín. Študentom UCM z Ukrajiny navyše potrebné veci poskytuje aj Batekárka, komunitný priestor s centrom spätného odberu vecí. Ľudia doň môžu priniesť oblečenie, hračky, knihy, potreby do domácnosti alebo napríklad dekorácie a niekto iný si ich zasa môže vziať za symbolické sumy.

POMÁHAJÚCE ORGANIZÁCIE

Ambrela
Slovenský Červený kríž
Človek v ohrození
Magna
Ukraine-Slovakia SOS

ZBIERKY

Come Back Alive
Kto pomôže Ukrajine
Úsmev ako dar

DAROVACÍ ÚČET UCM

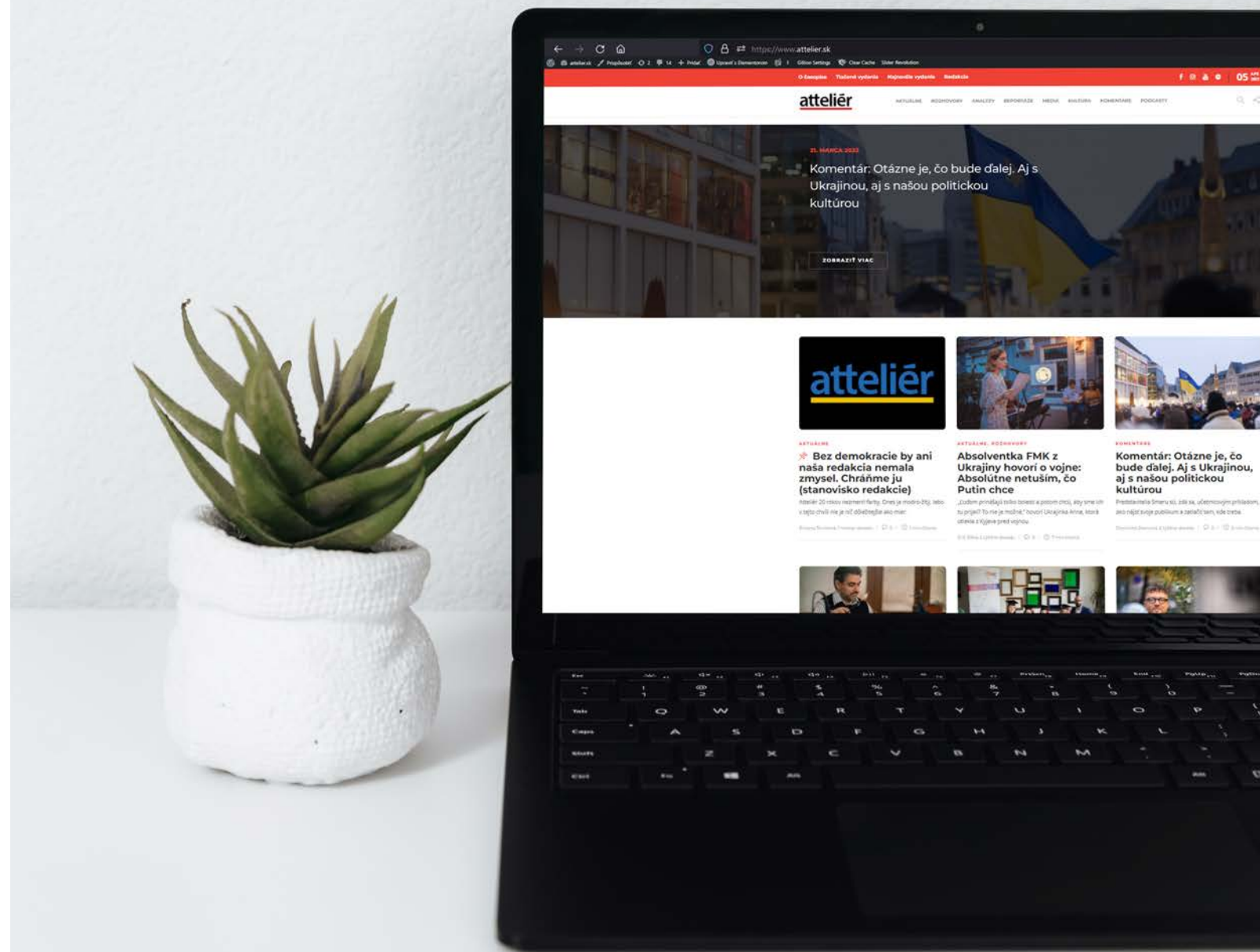
Naskenujte QR kód, získajte viac informácií a podporte ľubovoľnou sumou študentov z Ukrajiny.

Autorka: Natália Stašíková
Foto: TASR/Ján Krošlák

VIAC O SITUÁCII NA UKRAJINE

na www.attelier.sk

FMK organizuje kurz pre Ukrajincov

Bezplatného adaptačného kurzu sa môže zúčastniť ktokoľvek z Ukrajiny.

Факультет комунікацій із засобами масової інформації університету Кирила і Мефодія в Трnavі організовує для всіх людей, які приїхали з України, адаптаційний курс безкоштовно!

Čo je adaptačný kurz?

Naši ukrajinskí študenti vám pomôžu naučiť sa jednoduché frázy zo slovenského jazyka. Pomôžeme vám vysvetliť, ako fungujú "veci" na Slovensku, zorientovať sa v Trnave a v našom systéme.

Okrem toho sa môžete navzájom spoznať a priviesť aj svoje deti.

Що таке адаптаційний курс?

Наші українські студенти допоможуть вам вивчити прості фрази зі словацької мови. Ми допоможемо вам пояснити, як речі "працюють" в Словаччині, зрозуміти Трnavу і нашу систему. Крім того, ви можете краще пізнати один одного і привести з собою своїх дітей.

vždy v pondelok a v stredu o 17.00 hod.
v Trnave FMK UCM, v JAME 3

заняття завжди будуть проходити по
понеділках і середах о 17:00
в Трnavі FMK UCM, в JAME 3

Viac na stránke fmk.sk/kurz-pre-ukrajincov/

